

Raja- ja merivartiokoulu		Rajavartija		
Esimerkki Hakija	Hakijakoodinnumero: 123	Syntymäaika 01.01.1999	Tutkimuspäivä: (vvvv.kk.pp)	20190509

Profiilissa on raportoitu psykologisen soveltuvuusarvioinnin osa-alueiden tulokset sekä soveltuvuusarviointista saamasi tulos asteikolla 0-6.

Oppimiskyky: valmiudet alan opiskeluun (0-3)	3	Stressinsietokyky: psyykkinen kestävyys ja toimintakyky (0-6)	6
Sosiaaliset taidot: vuorovaikutuksessa jaksaminen ja onnistuminen (0-6)	6	Psykologin haastattelu: motivaation jäsentyneisyys ja realistisuus (0-6)	6

Psykologisesta soveltuvuusarviointista saamasi tulos asteikolla 0-6	6	Erinomaisesti soveltuva
--	---	-------------------------

Jokaisella osa-alueella on minimivaatimusrajat, jotka hakijan pitää ylittää saavuttaakseen alalle soveltuvan lopputuloksen. Vastauksiasi haastattelussa ja kirjallisissa testeissä verrattiin muista hakukohteen hakijoista muodostettuun laajaan vertailuaineistoon. Hakijoiden määrä ja kilpailutilanne vaikuttavat siihen, millä tuloksella kullakin hakukerralla voi päästä opiskelemaan. Työskentely- ja sosiaalisia valmiuksia tutkittiin OP (1-5) ja PP15 (1-10) testeillä. Testien ns. yleissuomalainen vertailuaineisto noudattaa normaalijakaumaa, jolloin 5 ja 6 ovat keskituloksia. **Valinnassa painotetut tulosalueet on alleviivattu. Jos tuloksesi on alleviivatun alueen ulkopuolella, lisää se epäonnistumis- ja uupumisriskiäsi alalla ja heikentää soveltuvuuttasi alalle.** Psykologin laatima kirjallinen luonnehdinta on sivulla 2, lisää tulkintaohjeita löytyy sivuilta 2-4.

Vähän toivoa, epäonnistuessa lannistuva

Toiveikas, hyvin epäonnistumisista toipuva

Pessimistisyyttä epäonnistuessa

Optimistisuutta epäonnistuessa

Pessimistisyyttä onnistuessa

Optimistisuutta onnistuessa

Epätasapainoinen, mielialavaihteluita, masennustaipumus

Tasapainoinen, kaaoksen ja paineen sietoa, ennustettavuutta

Vakava, harkitseva, estynyt

Eloisa, innostuva, puhelias, impulsiivinen

Epävarma, murehtiva, syyllistyvä

Itsevarma, helppo päättää, levollinen

Epäluuloinen, jyrkät mielipiteet, kriittinen

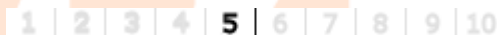
Luottavainen, hyväksyvä, "sinisilmäinen"

Varautunut, matala ihmiskiinnostus, viihtyy yksinään mm. teknisellä tai atk-alalla

Lähestyvä, suuri ihmiskiinnostus, kontaktin tarve suuri, viihtyy mm. hoito-, opetus-, asiakastyössä

Alistunut, matala vaikuttamishalu, sopuisa

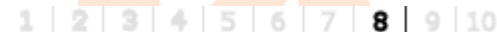
Hallitseva, kilpailullinen, haluaa vaikuttaa ja johtaa

Arka sosiaalisissa tilanteissa, ujo, passiivinen kontaktissa

Sosiaalisesti rohkea, aloitteellinen, aktiivinen kontaktissa

Itseriittoinen, itsenäinen, ei liittoudu

Ryhmäriippuva, tiimihenkinen, epäitsenäinen

Diplomaattinen, rooleja ottava, sujuva pinnallisesti, ei halua paljastaa ajatuksiaan

Välitön, aito, luonnollinen, aina oma itsensä

Sääntöjä välttelevä, vapausasteita ottava

Sääntöihin sitoutuva, tunnollinen, ulkoa ohjautuva

Vähän kontrolloitu, valikoi tekemisiään, suorituksen laatu vaihtelee mielenkiinnon mukaan, hällä väliä -otetta

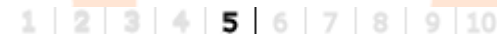
Voimakas itsekontrolli, **perfektionisti,** vaatii täydellisyyttä, priorisointi vaikeaa, tyytymätön suorituksiinsa, uupumisriski korostunut

Asiavaltainen, ei tunteile, kova

Tunnevaltainen, tunteita herkästi kuunteleva, lisää reflektio- ja empatiakykyä jos tasapainoisuus vahvaa

Käytännönläheinen, toiminnallinen

Teoreettinen, pohdiskeleva, abstrakti

Säilyttävä, suosii tuttuja asioita ja perinteitä

Muutosvalmis, kokeilee, kehittää, radikaali

Kärsimätön, levoton, jännittynyt, nopea

Kärsivällinen, maltillinen, hidas

Vastaamistyyli: ei suostu miellyttämään, tarkastelee itseään ankarasti/ inhorealistisesti

Vastaamistyyli: tavoittelee sosiaalista suotavuutta ja ihanneminäkuva korostuu

Oppimiskyky: normaalijakaumaa noudattava hakukohteen mukainen vertailuaineisto.

Uusiokäyttötesti: ideointikyky

1 = tulos paljon alle keskiarvon, (n. 6 % tutkituista)

Kielellinen käsitys- ja päättelykyky

2 = tulos jonkin verran alle keskiarvon, (n. 24 %)

Hahmotuskyky

3 = tavanomainen ja yleensä riittävä tulos (n. 40 %)

Looginen päättelykyky

4 = keskimääräistä paremmin menestyvä (n. 24 %)

5= erityisen kyvykäs tällä osa-alueella (n. 6 %)

Kirjallinen luonnehdinta

Tutkittu 123 on oppimiskyvyltään alan vertailussa selvästi tavanomaista vahvempi. Hänen motivaationsa oli sisällöllisesti hyvin jäsentynyt, tarkasti fokuoitunut ja realistinen. Hänen stressinsietokykynsä on myös tavanomaista vahvempaa: hänen kykynsä ylläpitää tunnetasapainoaan on vahvaa, samoin itsevarmuus ja kärsivällisyys. Hän on myös optimistinen ja säilyttää toiveikkautensa hyvin myös epäonnistumisten jälkeen, mikä nopeuttaa niistä palautumista ja vahvistaa onnistumista kaikenlaisissa haasteissa. Hän sitoutuu vahvasti niin rakenteisiin kuin ryhmiinkin ja on uuttera ja läpivientikyvyltään vahva. Kuuliaisuus/ tunnollisuus on jo niin voimakasta, että hän voi toisinaan olla myös ulkoahjautuva ja sikäli tilannekohtaisen joustavuuden vahvistaminen nousee kehitystehtäväksi. Hänen sosiaaliset valmiutensa ovat alan vertailussa hyvin vahvat: hän on avoin, aloitteellinen, rohkea, sujuva ja myös luontaiseen johtajuuteen pystyvä. Hänen on helppo ylläpitää toimintakykyään monenlaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Psykologiitiimi Päämäärä Oy:n arvioinnista vastannut psykologi

Minna Tapojärvi
PsM, psykologi

Psykologisen soveltuvuusarvioinnin syventävän palauteprofiilin tulkintaohjeita

Psykologisen soveltuvuusarvioinnin syventävässä palauteprofiilissa on esitetty ajattelu- ja toimintastrategioita tutkineen OP-Selitysmallitestin tulokset (asteikko 1–5), luonteenominaisuuksia tutkineen PP15-testin tulokset (asteikko 1–10). Mikäli toinen tai molemmat näistä testeistä ovat jääneet kesken, niin tulokset ovat viitteellisiä. Lisäksi on esitelty tulokset oppimiskykyä mitanneista kykytesteistä (asteikko 1-5). Alasuuntautuneisuuden ja psyykkisen toimintakyvyn vaatimukset on asteikon vertailuluvuissa alleviivattu.

Soveltuvuuden merkityksen yleistä työpsykologista teoriaa:

- Ihminen sopeutuu väliaikaisesti monenlaiseen työympäristöön, mutta jo parin vuoden päästä etenkin oman luonteen vahvuuksien ja työn vaatimusten yhteen sopimisen merkitys korostuu ja tuottaa joko työssä jaksamista ja onnistumista tai vähentää niitä.
- Useat luonteenominaisuudet ovat melko pysyviä. Siksi tavoitteena olisi löytää työ, jonka jaksamisen ja onnistumisen reunaehdot vastaavat jo alun perin omaa luonnetta. Silloin jaksamis- ja menestymisennuste säilyy hyvänä pitkään.
- Koska eri ammatit ja toimialat eroavat toisistaan työn haasteiden ja vaatimusten osalta, hakeutuu eri aloille jo alun perin erilaisia ihmisiä. Eri alojen ja ammattien edustajien tulosten keskiarvot poikkeavat useamman ominaisuuden kohdalla toisistaan ja väestön keskiarvosta. Poikkeavuus on yleensä suurempaa ominaisuuksissa, joilla on enemmän merkitystä työssä jaksamisessa ja onnistumisessa.
- Yksilön ominaisuudet ja taipumukset ovat pysyvämpiä kuin toimenkuvat, jolloin toimenkuvat yleensä ajan kuluessa muokkautuvat työntekijöiden näköisiksi, alan henkilöstön vahvuuksien mukaan. Myös Vertaamalla henkilön luonteen ominaisuuksia alan työntekijöiden vertailuaineistoon voidaan arvioida henkilön yhteensopivuutta työnkuvan kanssa.
- Pysyvimät ja vallitsevimat ominaisuudet säätelevät sopeutumiskykyämme eniten.

Yleisiä tulkintaohjeita testituloksiin

Tutkimustulosten peilaaminen arkielämäsi auttaa sinua jäsentämään palautetta ja saamaan siihen elävämmän kosketuspinnan. Pohdi tilanteita, joissa tunnistat itsessäsi esille nostetun ominaisuuden. Pyri poimimaan erilaisia tilanteita ja vertailemaan käyttäytymistäsi ja tunteitasi niissä. Voit sanoittaa ominaisuutesi itsellesi sopivin sanoin, mutta tarkenna välillä sanojesi yhteensopivuutta palautteen ilmaisuihin ja käsitteisiin. Yleisellä tasolla tapahtuva käsittely puolestaan auttaa sinua irrottautumaan omasta palautteestasi ja antaa sinulle perspektiiviä ja objektiivisempää näkökulmaa soveltuvuuden ja oman palautteesi sisältöihin.

Tulosten pysyvyyden tarkastelussa on hyvä tietää, että aikuisilla luonteenominaisuudet ovat jopa 70 % vakiintuneet. Vastaavasti muuttuvaa ja kehitettävissä olevaa luonteenominaisuuksissa on noin 30 %. Ajattelu- ja selitysmallieissasi puolestaan heijastuvat paitsi kulttuurin ja yhteisön vallitsevat selitysmallit myös viimeaikaiset kokemuksesi.

Itseensä liittyviin kysymyksiin vastatessaan ihminen yleensä peilaa itseään ja käyttäytymistään eniten parin viime vuoden perspektiivissä. Siksi parin viime vuoden aikainen elämäntilanteesi ja sen vaikutukset käyttäytymiseesi korostuvat niin vastauksissasi kuin tuloksissasi. Omien tulosten pysyvyyttä tutkiessasi kannattaa siksi miettiä itseäsi myös ajassa kauemmas taaksepäin. Oliko tämä ominaisuus minussa jo 5 vuotta sitten, 10 vuotta sitten vai jo lapsena?

Sopeutuessaan ympäristöön ihminen joutuu välillä muuttamaan itseään ja hän joustaa/ muuttuu eniten ominaisuuksissa, joiden pysyvyys ei ole kovin vahvaa. Siksi voit pyrkiä tunnistamaan itsestäsi ominaisuudet, jotka sinulla muuttuvat sopeutuessasi johonkin elämäntilanteeseen. Yksi pysyvyyden ennustamisessa auttava näkökulma on pohtia omia lähisukulaisia ja tunnistaa ”meikäläisiä” yhdistäviä ominaisuuksia. Suvun eri sukupolvissa esiintyvät ominaisuudet ovat usein geneettisesti periytyviä, jolloin ne ovat pysyvämpiä.

Tärkeä on myös huomioida mahdollisen viimeaikaisen elämän kriisin vaikutus tuloksiin. Kriisit heikentävät usein tunnetasapainoa, jolloin mielialavaihtelut ja mielihalujen ailahteleminen korostuvat ja käyttäytymisen ennustaminen vaikeutuu. Epätasapainossa olevan henkilön minäkäsityskin voi häilyä niin, että hänen on vaikea tunnistaa omaa käyttäytymistä sekä omia vahvuuksia ja heikkouksia. Silloin myös tutkimuksen luotettavuus ja tulosten pysyvyyden ennuste

jää heikommaksi. Yksilön ollessa epätasapainossa myös urasuunnittelu vaikeutuu. Silloin voisi olla järkevintä ennen urasuunnittelua vahvistaa omaa tasapainoaan ja vahvuuksiensa tunnistamista esim. asiantuntijan ohjauksessa.

Tulkintaohjeita testituloksiin, OP-Selitysmallit

Ajattelu- ja toimintastrategioita tutkineessa OP-selitysmallit -testissä kuvattiin erilaisia tilanteita ja jokaiseen niistä esitettiin kaksi erilaista vastausvaihtoehtoa. Tutkitun tuli vastata 5-portaisella asteikolla kumpi vastausvaihtoehto on lähempänä omaa ajattelua tai toimintaa. **Testissä tutkittiin erilaisia tapoja, joilla ihmiset vastaavat elämänsä haasteisiin ja ughiin.** Ne pohjautuvat itsetuntoon ja käsitykseen itsestä. Tulos 1-2 tarkoittaa, että tätä sisältöä tulee huomattavasti kehittää, jotta alalla jaksaminen ja onnistuminen varmistuvat. Tulos 3 on suomalaisten keskivertotulos, joka sinällään jo riittää, mutta kehittäminen lisää entisestään alalla jaksamista ja onnistumista. Tulos 4-5 tukee hyvin alalla jaksamista ja onnistumista. Tutkitut sisältökohdat olivat seuraavat:

Toiveikas, hyvin epäonnistumisista toipuva (tulos 4-5): henkilö ei vaivu pitkäksi aikaa epätoivoon epäonnistumisen hetkellä vaan pystyy näkemään onnistumisen mahdollisuudet tulevaisuudessa ja jatkaa ponnisteluja onnistumisen eteen. Tulos 1-2 kuvaa herkästi lannistuvaa ja passiiviseksi muuttuvaa toimintaa.

Optimistisuus epäonnistuessa (tulos 4-5): tällainen henkilö uskoo omiin kykyihinsä selvitä ympäristön asettamista haasteista ja vaatimuksista eikä syyllistä itseään turhaan epäonnistumistilanteissa. Henkilön, jonka tulos on 1-2, usko itseensä ei säily epäonnistuessa riittävänä ympäristön erilaisissa painetilanteissa.

Optimistisuus onnistuessa (tulos 4-5): henkilö arvostaa itseään, uskoo omaan suoriutumiseensa ja pystyy näkemään itsensä kaikin puolin myönteisessä valossa onnistuessaan. Tulos 1-2 tarkoittaa pessimististä minäkuvaa, jolloin henkilön on vaikea nähdä omaa arvoaan; henkilö jalkauttaa onnistumisesta kunnian tällöin itsensä ulkopuolelle esim. sattumalle.

Tulkintaohjeita testituloksiin, PP15

- PP15-testi pohjautuu kansainvälisiin piirreteorioihin ja sillä tutkitaan luonteenominaisuuksia
- Tutkitun vastauksia verrattiin yleissuomalaiseen vertailuaineistoon. Asteikko noudattaa normaalijakaumaa.
- Väestön keskiarvo ominaisuuksissa on 5,5 ja noin 70% saa keskituloksen 4-7, hieman alle 2% saa tuloksen 1 tai 10.
- Luonteenominaisuudet ovat kohtalaisen pysyviä ja geneettisen perinnöllisyyden osuus niissä on n. 50% +/-10%
- Luonteen pysyvyys kasvaa asteittain iän myötä ja on korkeimmillaan 50 ikävuoden jälkeen, jolloin se on $r = 0,74$
- Testissä on 234 kysymystä/ väittämää ja yhtä luonteenominaisuutta tutkii 11-20 kohtaa. Testissä vastataan seitsemän portaisella Likert -asteikolla, jossa 1= ei sovi minuun lainkaan ja 7=sopii minuun täysin. Tasapainoisuuden osio on mittavin 20 kysymyksellä.

Työssä jaksava ja menestyvä henkilö tunnistaa omat vahvuutensa ja heikkoutensa ja pyrkii toimimaan enemmän vahvuuksiensa varassa. Ideaalitulanteessa **työsi vaatimukset ja sinun ominaisuutesi osuvat täysin yksiin ja tukevat työssä onnistumistasi ja työstä nauttimistasi.** Tulkintaohjeet antavat näkökulmia PP15-testitulostesi tarkasteluun.

Käyttäytymisessä nousevat esille eniten keskiluvuista poikkeavat kohdat, joissa tulos lähestyy joko vertailulukua 1 (1-3) tai vertailulukua 10 (8-10). Näihin vahvoina esiintyvien ominaisuuksien kysymyksiin oli sinun testiä tehdessäsi helppo vastata ja niiden kohdalla käyttäytymisesi säilyy samanlaisena tilanteista riippumatta, eli toimit johdonmukaisesti ja ennustettavasti samalla tavalla lähes aina. **Yleensä nämä luonteessa esille työntyvimmät ominaisuudet määräävätkin eniten sitä minkälaisessa työssä viihdyt ja voivat olla selkeästi vahvuuksiasi, joiden varaan sinun olisi hyvä työtäsi suunnata.** Esimerkiksi hyvin seurallinen henkilö (9) ei yleensä väsy ihmisiin ja jaksaa olla niin työssään kuin vapaa-ajallaan paljon vuorovaikutuksessa. Hänen elämässään painopiste on yleensä selvästi enemmän ihmisissä ja hän viihtyy hyvin itsestään antavassa auttamistyössä. Asiapainotteisessa ja yksin työskentelyssä hänen jaksamisensa ja työtyytyväisyytensä on selvästi heikompaa ja hän kaipaa muita ihmisiä.

Ominaisuuksissa, joissa tuloksesi sijaitsee profiilin keskiluvuissa 4-7, vastauksesi vaihtelivat tilanteesta riippuen, jolloin vastaaminenkin saattoi olla vaikeampaa ja vaatia enemmän pohtimista kuin aiemmin mainittujen vahvemmin korostuneiden ominaisuuksien kohdalla. **Keskiluvuilla kuvattujen ominaisuuksien kohdalla käyttäytymisesi on tilannesidonnaista ja sen vaihtelevuus voi noudattaa jotakin kaavaa** esim. sosiaalisen rohkeuden vertailulukua 5 voi kuvastaa, että aktiivisuutesi vuorovaikutuksessa voi vaihdella muista henkilöistä riippuen. Usein silloin tuttujen henkilöiden kanssa toimii rohkeammin ja vieraiden kanssa aremmin. Jotta tunnistat käyttäytymistäsi keskiluvuilla kuvatuissa ominaisuuksissa, olisi sinun hyvä analysoida itseäsi lisää eri tilanteissa ja miettiä onko käyttäytymisesi jokin kaava ja miten se liittyy työssä jaksamiseesi ja menestymiseesi.

Työntekijän vahvuuksien ja työn vaatimusten tarkastelussa voidaan sanoa, että **mitä paremmin työn painopisteet ja vaatimukset ovat samanlaisia kuin tutkitun ominaisuuksia kuvaavat vertailuluvut, sitä paremmin tehtävä soveltuu hänelle.** Esimerkiksi jos tutkitulla on seurallisuudessa vertailulukua 9, tulisi myös työn painopisteen olla ihmisissä, auttamisessa ja vuorovaikutuksessa. Mikäli taas vertailulukua on enemmän varautuneen/ vähäisen ihmiskiinnostuksen puolella esim. 3, niin olisi hyvä jos työn painopiste olisi selvästi enemmän yksintyöskentelyssä, kuten asioiden hoitamisessa tai suunnittelussa. Jos taas tutkitun tulos varautuneisuus-seurallisuus – asteikolla on keskiluku 5, työn tulisi sisältää vaihtelevasti yksintyöskentelyä ja vuorovaikutusta esim. puolet päivästä kumpaakin.

Luonteenominaisuuksilla on myös yhteisvaikutusta käyttäytymiseesi, mistä seuraavassa joitakin tyypillisiä esimerkkejä. Alistuneisuus ja arkuus tuottavat yhdessä voimakasta passiivisuutta ja suuntaavat kuuntelijan rooliin vuorovaikutuksessa. Alistunut ja rohkea henkilö säilyttää aktiivisuutensa vuorovaikutuksessa, mutta ei halua vaikuttaa muihin mielipiteillään eikä halua toimia otteellisessa vetäjän roolissa. Hallitseva ja arka henkilö haluaa puuttua tilanteisiin, mutta joutuu silloin ylittämään arkuutensa muodostaman osallistumiskynnyksen, mikä vaatii ponnisteluja ja siksi osallistumisesta tulee helposti korostuneen latautunutta ja voimallista. Hallitseva ja rohkea henkilö osallistuu ja puuttuu helposti tilanteisiin johtavalla otteella, jopa silloinkin kun ei ole edes tilanteen tasalla. Hänelle on luontaista olla esillä ja johtaa edestä.

Tulkintaohjeita oppimiskykyä mitanneiden kykytestien tuloksiin

Kykytestit ennustavat sitä kuinka paljon työtä alan teoreettisen viitekehyyksen omaksuminen vaatii sekä sitä kuinka nopeasti ja tehokkaasti henkilö suoriutuu työtehtävistä, joissa tutkittuja kognitiivisia toimintoja käytetään. Vahvat kyvyt edesauttavat työn teoreettisissa haasteissa onnistumista ja ammatillisen ajattelun kehittymistä strategiseen suuntaan, mutta ne eivät johda niihin automaattisesti. Onnistumisia ja ajattelun kehittymistä selittävät kykyjen lisäksi myös mm. erilaiset luonteenominaisuudet ja ajattelun optimismi sekä luonnollisesti myös toimintaympäristö.

Heikko suoriutuminen kykytesteissä voi johtua tilapäisestä syystä tai pysyvästä heikkoudesta. Tilapäisesti keskittymistä ja toimintakykyä heikentäviä tekijöitä ovat esimerkiksi eri syistä johtuva psyykinen kuormittuneisuus, kuumesairaus tai vaikkapa ruosteessa oleva peruslaskutoimitusten hallintataito. Iän myötä on todettu usein päättelynopeuteen liittyvien kykyjen heikkenevän. Mikäli tiedostat, että epäonnistumisesi yhdessä kykytestissä liittyi johonkin tilapäisesti keskittymistäsi ja toimintakykyäsi heikentäneeseen tekijään, voi tuloksesi luonnollisesti parantua seuraavassa pääsykokeessa, jos suorituskykyysi on silloin sinulle tavanomainen. Mikäli epäonnistumisen taustalla on pysyvämpi heikkous, voi sen kehittäminen olla hyvin vaivalloista tai jopa mahdotonta.

Tärkeää on huomata, että kykytestien vertailuaineisto koostuu muista hakukohteen hakijoista. Siksi tässä osiossa esim. toisen asteen (kuten rajavartija) ja amk-asteen (kuten sairaanhoitaja) testeissä saadut tulokset poikkeavat toisistaan, vaikka käytetyt testimenetelmät olisivat olleet samat. Vertailuryhmä noudattaa normaalijakaumaa, jossa arvot tarkoittavat seuraavaa:

- 1 = suoriutuminen selvästi alle alan hakijoiden keskiarvon, tuntuu vaikeuksia selvitä ko. vaativista tehtävistä (n. 6 % tutkituista)
- 2 = suoriutuminen jonkin verran alle alan hakijoiden keskiarvon, tarvitsee tukea ja enemmän työtä menestyäkseen (n. 24 % tutkituista)
- 3 = alan hakijoilla tavanomainen ja yleensä riittävä suoritustaso (n. 40 % tutkituista)
- 4 = alan vertailuaineistossa keskimääräistä paremmin ja helpommin menestyvä (n. 24 % tutkituista)
- 5 = alan vertailuaineistossa erityisen kyvykäs tällä osa-alueella (n. 6 % tutkituista)

Paamäärä